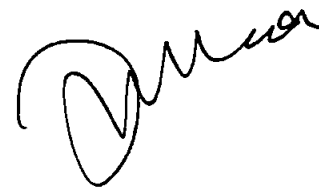

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ
T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 14/7/2026
Sayı : 119

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

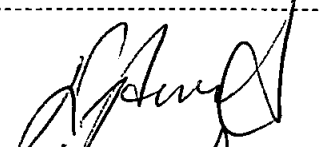
Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

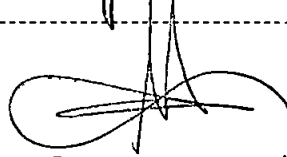
 Mustafa KÖSE Antalya Milletvekili	 Müşerref Pervin Tuba DURGUT İstanbul Milletvekili
	 Fatma Serap EKMEKÇİ Kastamonu Milletvekili

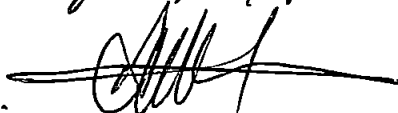
TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, alıőma ve Sosyal İőler
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 14-7-2026	Esas No: 2/3771

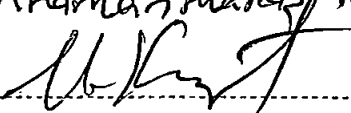
T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŐK.LIĐI
14 Temmuz 2026
Numara:

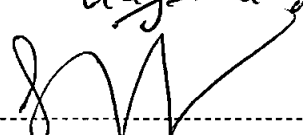
T B M M GENEL EVRAK
14 Temmuz 2026
No: 1891961

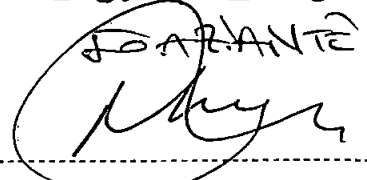

Ejder ARIKKAPI
Elazığ MV.

Mustafa CAHİT CİNGİ
KAYSERİ MV

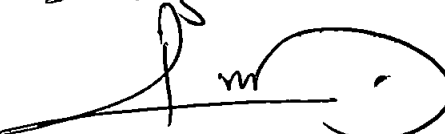
Ali Kırally
Mesir MV.

Merkut Kurt
Kahramanmaraş MV

Sayın Bayan Özsoy
Uyşaklı MV

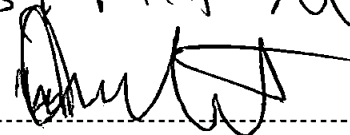
Musta BOZATCI
GARANTE P

Mahmut Ridvan NAKIRLI
Elazığ MV.

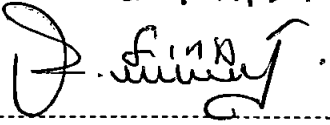
Yusef Ahlatci
Gorum MV.

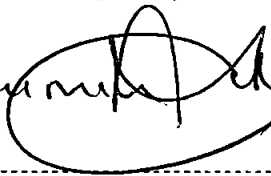

Hüseyin ÖZKAN
Ağrı MV.

Mehmet Erol
Sirt MV.

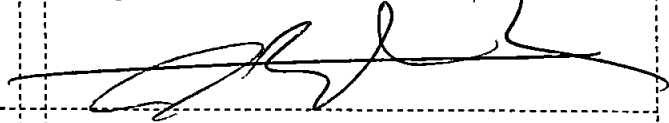
M. Ali ÖZKAYA

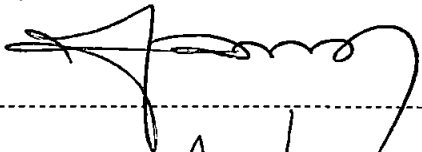

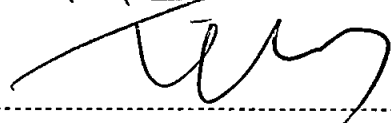
Abdurrahim FIRAT
ERZURUM MV.

Salami ALTINOK
Erzurum MV. V.

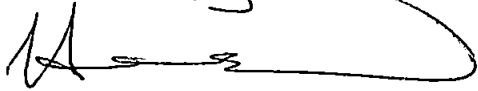
Ömer Oca Bilal DEBBAL
Kahramanmaraş MV.

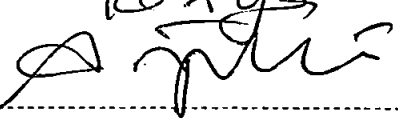

Alihan ÖLÇ
Denizli MV.

Cemil YAMAN
Kocaeli MV.

Fahrettin TUĞRUL
USAK MV.

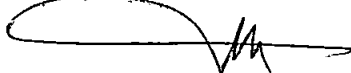
Hasem Arslan
Adana MV.

Hasem EKİCİ
Konya

Abdullah ARAK
Konya

Mehmet Ali SEHER
Sankar

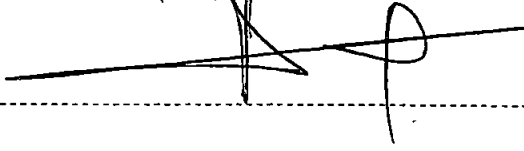

Fatma AKSAL
Edirne MV.
F. Akşal

KAYHAN PÖNKMÖNBAŞI
Milletvekili VAN

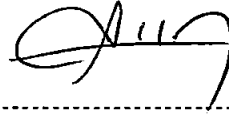
Mutafa VARANK
Burdur MV.
M. Varank

Latif SELLİ
Konya Milletvekili
latifsellı

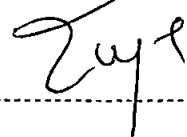
Abdullah Doğru
Adana Mu

Ahmet Salih DAL
Kilis Mu.

Turan Bedirhanoglu
Binas

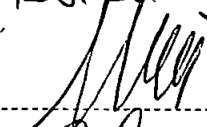
Burhan Kayatim
Van Mu.
Burhan Kayatim

Yakup Otaz
M. P. Ak

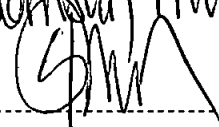
Cehalettin Köse
Gümüşhane Mu

Ercan ÖZTÜRK
DUZCE Mu.

Mustafa ÖZÜZ
Burdur m.v.

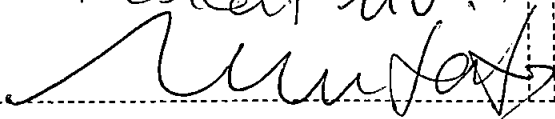
Gülden Konecilar
Samsun Mh.

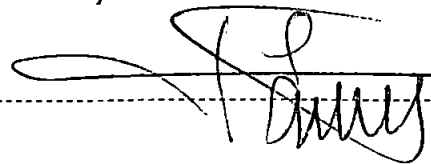
Selma Cacan
Lütfiye Selma Cacan
ANIKARA Mu.

Seda Gören
İstanbul Mu.

Munfazer Arslan
Tokat Mu.

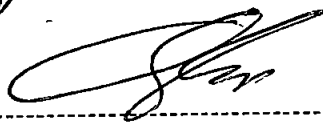

İsmail Erdem
İstanbul

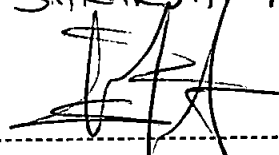

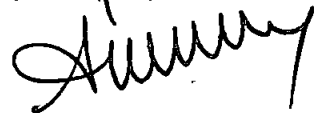
Sevan Swaciglu
İstanbul M. Metelli

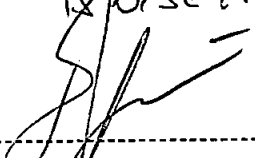

Yusuf Ziya Aldoğan
Bursa

Ömer ZABUN
İzmir M. U.

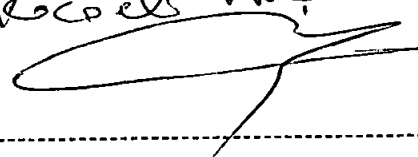
Erhan AKSU
Samsun M. U.

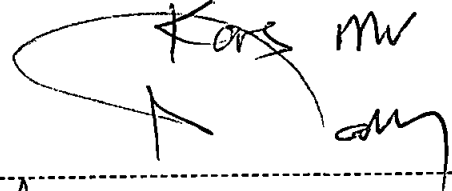

ERTUĞRUL KOCACIK
SAKARYA M. U.

Cevahir Asuman
JAZMACI
Sarıyer M. U.

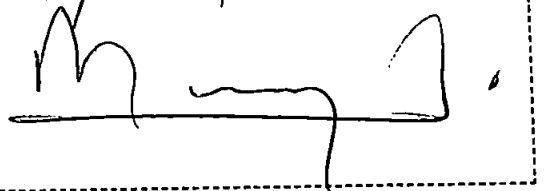
Emel BOZULAKA DİNMEZ
Bursa M. U.

Mustafa Yavuz
Bursa M. U.

Sedat Hülal
Kocaeli M. U.

Adem GALKIN
Kocaeli M. U.

Fatih Aktepe
Adana M. U.

Beyhan BOZGEYİK

Batıya İNPO
Mr. ~~İbrahim~~

İsmail Güler İZMİR
İstanbul
~~aydın~~

Hulusi AKAR
l . u

Orhan Ater
Bartın M.Ü

Mehmet Ali GELERİ
izmir
~~Y~~

Ayaz Berdiber
Bingöl
~~AA~~

✓

CÜNEYT ALDEMİR
TOKAT M.Ü.
~~AA~~

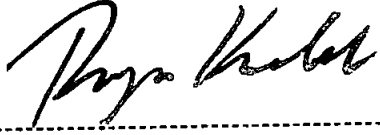
Muhsin Nedim Yandık
Ankara M.Ü.
~~Y~~

Feyzi BÜLSAY
Osmaniye M.Ü.
~~AA~~

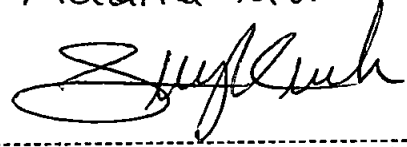
Versal TİPİOĞLU
Kocaeli M.Ü.
~~AA~~

Cüneyt Yüksel
İstanbul M.Ü.
Cemal Yılmaz

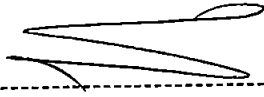
Rümeysa KADAK
İstanbul m.v.

Sunay Karamık
Adana m.v.

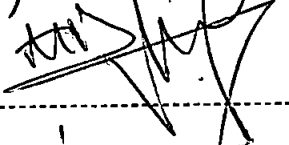
Serkan Beyen
LTD m.v.

Mehmet Baykan
Konya

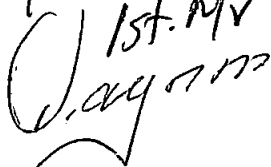
Mehmet Demir
Kütahya Milletvekili

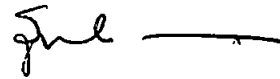
Adil Bilen
Kütahya m.v.

SAMİCİ
İST. MV
AYRIM

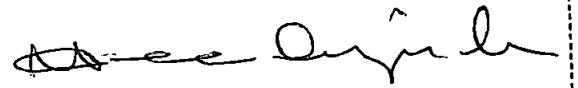
Suat Bırmacı
İstanbul m.v.

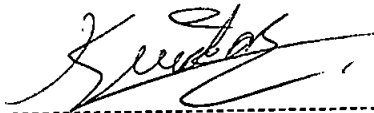
Mehmet Eyyup ÖZKEÇECİ
Gaziantep m.v.

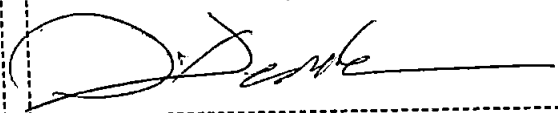
Yüksel Boşkuşoğlu
Bolu m.v.

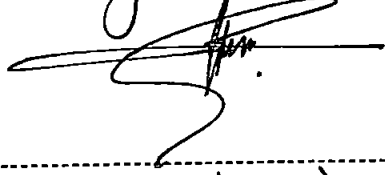
Kaan KOS
Ardeşen m.v.

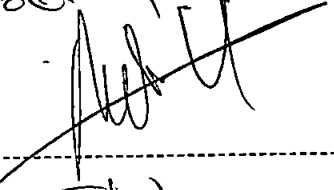
Prof. Dr. Abdurrahman Dursak
Zankara m.v.

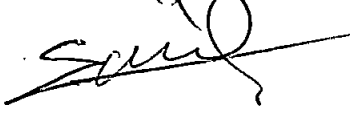
İbrahim Ethem TAŞ
Antalya M.V.

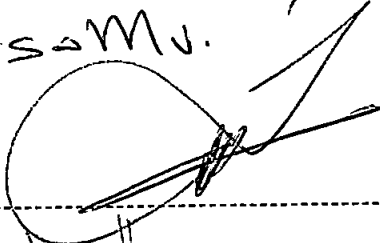
Adem Yeşildal
Hatay M.V.

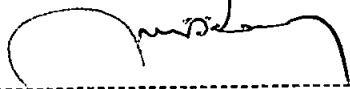
Sahin TIN
Denizli Milletvekili

Ayhan Salman
Bursa M.V.

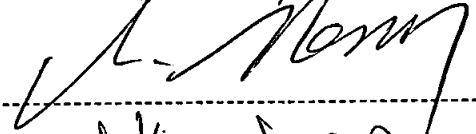
Mehmet ÖZCAN
Tatvan M.V.

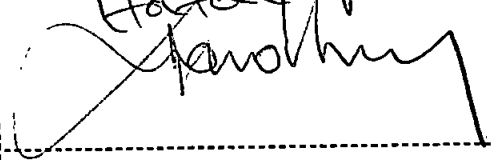
Hikmet Başak
Samsun M.V.

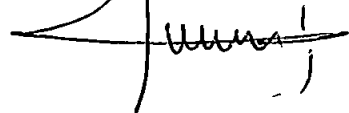
Abdül Montek
Rize M.V.

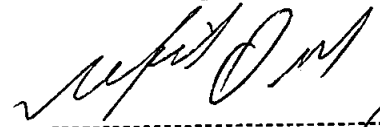
Kemal Karahan
Hatay M.V.

Mehmet Serdar
Diyarbakır M.V.

Refik ÖZEN
Bursa M.V.

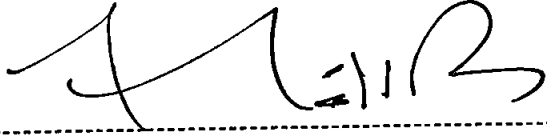
M. Faruk Fındık
S. u. e. f. A. Milletvekili

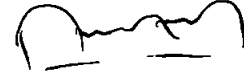
Saffet BÖKÜK
Zonguldak Milletvekili

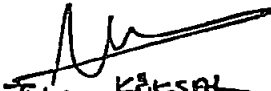
Yusuf DURAN Hacıgülleri
İstanbul MV.

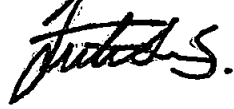
Emre GARIKAD
Nerşehir Milletvekili

Gökdem ERDOĞAN
Sakarya MV.

Tuba KESAL
Kahramanmaraş Milletvekili

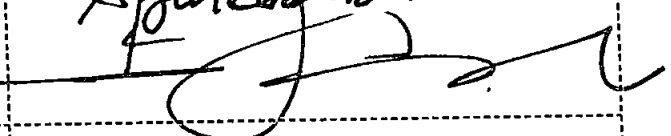
Jülide SARIEROĞLU
Ankara MV.

Ahmet Mücahit Arıncı
Marsa Milletvekili

C. UZLU
Cevahir UZKURT
Niğde Milletvekili

İbrahim YURDUKULEROĞLU
Afyonkarahisar MV.

Abdulkadir ÖZEL
Hatay MV.

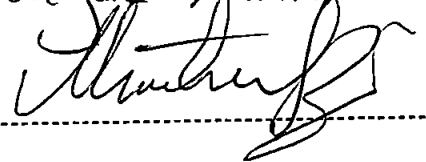
Süleyman SAHAN
Van Milletvekili

Selma Bursalı AKSOY
İzmir MV

Mustafa Hakan Özer
Konya Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Çocukların suça sürüklenmesi meselesi, dünyanın pek çok ülkesinin karşı karşıya olduğu çok boyutlu bir sorundur. Dünya genelinde çocuk suçluluğuna ilişkin eğilimler; suçun niteliğinin değiştiğini, suça karışma yaşının giderek düştüğünü ve çocukların çoğu zaman bireysel faktörlerin yanında sosyal, ekonomik ve çevresel risklerin etkisiyle bu sürecin içine çekildiğini göstermektedir. Özellikle son dönemde çocuklar tarafından gerçekleştirilen ağır şiddet olayları, bıçaklı ve silahlı saldırılar, akran zorbalığının suç boyutuna ulaşan örnekleri ile ölüm ve ağır yaralanma ile sonuçlanan vakalar, meselenin vahametini daha da arttırmaktadır.

Öte yandan bazı suç çevrelerinin ve örgütlü yapıların çocukları kendi faaliyetlerinde kullanmaya yöneldiği, çocukların hukuki statülerinden kaynaklanan koruma mekanizmalarını bir istismar alanına dönüştürmeye çalıştığı görülmektedir. Çocuk adalet sistemindeki mevcut bazı uygulamalar zaman zaman bir cezasızlık algısının oluşmasına neden olmakta, bu durum hem çocukların suç örgütlerinin etkisine daha açık hâle gelmesine hem de toplumda adalet duygusunun zedelenmesine yol açabilmektedir. Çocukların korunması ile kamu düzeninin sağlanması arasında sağlıklı bir denge kurulabilmesi için mevcut sistemin güncel ihtiyaçlar ışığında yeniden değerlendirilmesi kaçınılmaz görünmektedir.

Çocuk suçluluğu meselesi, ceza hukukunda yapılacak sınırlı değişikliklerle çözülebilecek dar kapsamlı bir alan değildir. Çocuğun suçla temas ettiği noktaya gelinceye kadar aile, okul, sosyal çevre, dijital ortamlar, ekonomik koşullar, koruyucu sosyal hizmet mekanizmaları ve kamu kurumlarının müdahale kapasitesi gibi çok sayıda unsur sürece etki etmektedir. Bu Teklifte çocukların adli süreçleriyle ilgili düzenlemelerin yanı sıra çocukların suçtan korunmasını, risk altında bulunan çocukların erken dönemde tespit edilmesini, mağdur çocukların desteklenmesini ve suç işleyen çocukların yeniden topluma kazandırılmasını esas alan çok yönlü bir yaklaşım benimsenmektedir.

Kanun Teklifiyle;

Çocuklar için 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinde yaş küçüklüğüne ilişkin öngörülen hapis cezalarının alt ve üst sınırlarının artırılmasına yönelik düzenleme yapılarak, caydırıcılığın sağlanması ve çocukların örgütler tarafından suistimal edilerek suça kullanılmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Aynı nedenlerle belli kıstaslar dikkate alınarak kasten öldürme ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçlarını işleyen çocuklar bakımından hâkime takdir yetkisi verilmektedir. Bununla birlikte suça kullanılan çocukların büyük bölümünün 15-18 yaş arasındaki çocuklardan oluşması dikkate alınarak 15-18 yaş arasındaki çocukların suça kullanılmasını önlemek ve caydırıcılığı sağlamak amacıyla eylemlerinin tekrüre esas alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Diğer taraftan çocukların tekrar suç işlemesinin önlenmesi ve sosyal hayata sağlıklı biçimde uyumunun sağlanması amacıyla, infaz sisteminin etkinliğinin artırılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, infaz sürecinde çocuğun bireysel özellikleri, aile yapısı, eğitim durumu ve psikososyal koşulları ile suçun niteliği dikkate alınarak ihtiyacına özel müdahale planları oluşturulması gerekmektedir. Değişiklikle, çocuk hükümlülerin hapis cezalarının doğrudan çocuk eğitimevlerinde infaz edilmesi yerine infaza çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanmasına ve iyi halli olduğunun tespit edilmesi halinde eğitimevlerine ayrılmasına imkân veren düzenleme yapılmaktadır. Böylelikle, çocukların ceza infaz sürecinde denetim altında tutulmasının yanında, olumlu davranış değişikliklerinin teşvik edilmesi ve yeniden suç işlemelerinin önlenmesi ile etkin ve caydırıcı bir infaz sürecine tabi tutulmaları amaçlanmaktadır. Bununla birlikte çocuklar bakımından rehabilitasyon süreçlerinin yeterli sürelerle ve daha etkin uygulanabilmesinin sağlanması ve daha uzun süreli denetim, eğitim ve iyileştirme faaliyetleriyle çocuğun ıslah olmuş bir şekilde yeniden topluma kazandırılabilmesi amacıyla koşullu salıverilme süresinin hesaplanması hususunda değişiklik yapılmaktadır.

Çocuklar tarafından işlenen yaralama ve öldürme suçlarında kullanılan aletlerin

çoğunlukla 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında olmadığı ve bu durumun hem kendi güvenlikleri hem de toplum güvenliği için tehlike oluşturduğu görülmektedir. Düzenleme ile 6136 sayılı Kanun kapsamında olmayan kesici, delici ve bereleyici aletlerin çocuklara satılması, çocuklar tarafından taşınmasının yasaklanması amaçlanmaktadır.

Toplumun temelini oluşturan aile içinde kişilerin fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalmadan hayatlarını devam ettirmesi, hem ailevi hem de toplumsal huzurun temini bakımından önem arz etmektedir. Birçok ulusal strateji belgesinde yer verildiği üzere şiddetin her türlüyle sıfır tolerans ilkesi çerçevesinde mücadele edilmesi gerekmektedir. Şiddet fiilleriyle mücadele etmenin en önemli yöntemlerinden biri de etkili bir ceza hukuku korumasının sağlanmasıdır. Teklifte, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali suçlarının cezaları caydırıcılığın sağlanması amacıyla artırılmaktadır. Böylelikle kişilerin özellikle çocuklara veya bakıma muhtaç bireylere yönelik sistematik kötü muamelelerinin önüne geçilmesi ve ailevi sorumluluklarının ihlalinin engellenmesi hedeflenmektedir.

Çocuk adaletinin etkili, eşgüdümlü ve sürdürülebilir biçimde işlemesi ancak ilgili tüm kurumların aktif katılımı ve iş birliği ile mümkündür. Adalet, sağlık, eğitim, sosyal hizmet, kolluk kuvvetleri, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasında sağlanacak kurumlar arası koordinasyon, çocuğa yönelik hizmetlerin bütüncül ve zamanında sunulmasını temin edecek; çok disiplinli müdahale ve izleme sistemlerinin işlerliğini artıracaktır. Kurumlar arası veri paylaşım mekanizmalarının oluşturulması ve vaka bazlı yönlendirme sistemlerinin geliştirilmesi çocukların korunmasına ve adalet sistemine güven duyulmasına katkı sağlayacaktır.

Bu kapsamda Teklifte, koruyucu ve destekleyici hizmetlerin güçlendirilmesi, ilgili kurumlar arasında etkin koordinasyonun sağlanması ve çocukların adalet sistemiyle temas ettikleri tüm aşamalarda üstün yararları gözetilerek sürecin etkin ve eşgüdümlü yürütülmesine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Çocuk adalet sisteminde kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuk için kullanılan suça sürüklenen çocuk teriminin; soruşturma aşamasında suç işlediği hususunda kesin bir hüküm bulunmadığı halde suça sürüklendiği ön kabulünde bulunması ve her yaş grubundaki çocuğu edilgen kabul etmesinden dolayı bu terim ile ilgili düzenleme yapılmaktadır.

Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığı, davranışsal bağımlılık ya da ağır tehlike arz eden bulaşıcı hastalık sebeplerinden biriyle kendisi veya başkası için tehlike oluşturan çocukların, tedavisi ve rehabilitasyonunun sağlanmasına yönelik zorunlu tedavi ve yatışına imkan sağlayan düzenleme yapılmaktadır.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna yeni bir madde eklenmektedir.

Ateşli silahların bireysel olarak bulundurulması, niteliği gereği yüksek risk barındırmakta ve bu durum silah sahibine veya zilyedine ağır bir objektif özen yükümlülüğü yüklemektedir. Ateşli silahların ev, araç veya benzeri ortamlarda yeterli güvenlik tedbirleri alınmaksızın muhafaza edilmesi sonucu çocuklar tarafından kolaylıkla ele geçirilebildiği ve bunun neticesinde ölüm, yaralanma ve kamu güvenliğini tehdit eden ciddi olayların meydana geldiği bilinmektedir. Bu durum, ateşli silahların muhafazasında gerekli dikkat ve özenin gösterilmemesi haline ilişkin düzenleme yapılması ihtiyacını doğurmuştur.

Düzenlemeyle, ateşli silahın dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı şekilde muhafaza edilmesi suretiyle çocuk tarafından ele geçirilmesi müstakil bir suç haline getirilmektedir. Böylelikle ateşli silaha sahip olan veya bu silahları herhangi bir sebeple bulunduran kişilerin muhafaza yükümlülüklerinde gerekli ve azami dikkat ve özeni göstermelerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki, bu madde hükmüne istinaden cezaya hükmedilebilmesi için fiilin daha ağır cezayı gerektiren başka bir suçu oluşturmaması gerekmektedir.

MADDE 2- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olan çocuklar ile onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış çocuklar hakkında verilecek cezalardan belirli oranlarda indirim yapılmaktadır. Kasten öldürme, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama gibi en ağır sonuçları doğuran suçlarda, fail çocuğun bireysel özellikleri, kusurunun ağırlığı ve suçun işleniş biçimi arasında önemli farklılıklar bulunduğu durumlarda mevcut düzenlemenin hâkime somut olayın özelliklerini yeterince dikkate alabileceği bir değerlendirme alanı tanımadığı tespit edilmektedir.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yapılan değişiklikle, fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olan çocuklar ile onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış çocuklar hakkında ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis cezası yerine verilecek süreli hapis cezalarının alt ve üst sınırlarında artırım yapılmakta ve süreli hapis cezaları bakımından her bir fiil için verilecek hapis cezasına ilişkin sınırlar yükseltilmektedir. Böylelikle, suç ve cezalar arasındaki ölçülülük ve orantılılığın korunması ile ceza adaletinin sağlanması yanında suçla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen dördüncü fıkrayla, somut olay bakımından; kasta dayalı kusurun ağırlığı, güdülen amaç ve saik, suçun işleniş şekli veya daha önceden kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilmiş olma hususları dikkate alınarak Türk Ceza Kanununun 81 inci, 82 nci ve 87 nci maddelerinde düzenlenen kasten öldürme suçu ile neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçunu işleyen 15 ila 18 yaş arası çocuklar hakkında üçüncü fıkra hükümlerinin uygulanmayabileceği, ceza sorumluluğu bulunan 12 ila 15 yaş arası çocuklar hakkında ise dördüncü fıkra da belirlenen hususların varlığı halinde hâkim takdiri ile onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümlerin uygulanabilmesi kabul edilmektedir.

MADDE 3- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin beşinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Maddeyle, tekerrür hükümlerinin uygulanmasına ilişkin yaş istisnası yeniden düzenlenmektedir. Son zamanlarda çocukların suç işleme davranışını devam ettirdiği ve mükerrer suç işleme oranlarının yükselmekte olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, fiili işlediği

sırada on beş yaşını doldurmuş çocuklar tarafından işlenen suçların tekrerrü esas alınması sağlanarak, tekrar suç işlenmesinin önlenmesi, caydırıcılığın güçlendirilmesi ve toplum güvenliğinin daha etkin şekilde korunması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 233 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Aile, bireyin korunması, gelişimi ve toplumsallaşması bakımından temel kurum niteliğindedir. Aile hukukundan kaynaklanan bakım, eğitim, gözetim ve destek yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi, özellikle çocuklar bakımından ihmal, mağduriyet ve suç işleme riskini artırabilmektedir.

Uygulamada; çocuğun eğitim hakkından yoksun bırakılması, bakım ve gözetim yükümlülüğünün ihmal edilmesi, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmaması gibi fiillerin çocukların gelişimini olumsuz etkilediği ve bazı durumlarda ağır suçlara yönelmelerinde etkili olabildiği görülmektedir. Bu nedenle aile hukukundan doğan yükümlülüklerin etkin şekilde yerine getirilmesinin sağlanması önem taşımaktadır.

Düzenlemeyle, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali suçuna ilişkin ceza miktarları artırılarak aile kurumunun ve çocukların daha etkin şekilde korunması amaçlanmaktadır. Ayrıca, birinci ve üçüncü fıkralarda tanımlanan yükümlülüklerin ihlali sonucu çocuğun kasten öldürme ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçlarını işlemesi hâlinde, yükümlülüğünü ihlal eden kişi hakkında verilecek cezaların yarısından iki katına kadar artırılması öngörülmektedir.

MADDE 5- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 174 üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Ceza yargılamasında iddianame, yargılamanın başlaması açısından son derece önem arz etmektedir. Soruşturma aşamasında deliller tamamen ve usule uygun bir şekilde toplanmadan kamu davası açılması durumunda mahkemece bu işlemlerin yapılması nedeniyle yargılamalar uzamaktadır. Eksik soruşturmaya açılan kamu davası, hem sanığın savunma hakkını zedelemekte hem de mahkemenin sağlıklı ve etkin bir yargılama yapmasını engellemektedir.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 35 inci maddesinin birinci fıkrasında, çocuklar hakkında mahkemelerin, çocuk hâkimlerinin veya Cumhuriyet savcılarının gerektiğinde çocuğun bireysel özelliklerini ve sosyal çevresini gösteren inceleme yaptırabileceği, sosyal inceleme raporunun, çocuğun, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin tespitinde mahkeme tarafından göz önünde bulundurulacağı hüküm altına alınmıştır. Teklifte, 5395 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılması öngörülen düzenlemeyle, onbeş yaşını doldurmamış çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılması zorunluluğu getirilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen bentle, 5395 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılması öngörülen düzenlemenin uygulanabilirliğinin ve etkinliğinin artırılması amacıyla onbeş yaşını doldurmamış çocuklar hakkında sosyal inceleme raporu aldırılmadan düzenlenen iddianamelerin mahkeme tarafından iade edilebilmesine ilişkin hüküm getirilmektedir.

MADDE 6- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

İnfaz sürecinde çocuğun bireysel özellikleri, aile yapısı, eğitim durumu ve psikososyal koşulları ile suçun niteliği dikkate alınarak ihtiyacına özel müdahale planları oluşturulması gerekmektedir. Maddenin birinci fıkrasındaki değişiklikle, çocuk hükümlülerin hapis cezalarının doğrudan çocuk eğitimevlerinde infazına başlanması yerine infaza çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanmasına ve iyi halli olduğunun tespit edilmesi halinde

eğitimevlerine ayrılmasına imkân veren düzenleme yapılmaktadır. Böylelikle, çocukların ceza infaz sürecinde yalnızca denetim altında tutulması değil, aynı zamanda olumlu davranış değişikliklerinin teşvik edilmesi ve yeniden suç işlemelerinin önlenmesi ile etkin ve caydırıcı bir infaz sürecine tabi tutulmaları amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, çocuk kapalı ceza infaz kurumunda oniki-onsekiz yaş grubu çocukların barındırılmasında suç türlerinin de dikkate alınması sağlanmakta; ağır suçlar ile hafif nitelikteki suçlardan kurumda bulunan çocukların aynı bölüm veya koğuşlarda bir arada tutulmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 7- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Teklifle, 5275 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde düzenleme yapmak suretiyle çocuk hükümlülerin cezalarının infazına çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanması yönünde hüküm getirilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, çocuk hükümlülerin çocuk kapalı ceza infaz kurumundan çocuk eğitimevine ayrılmasına 89 uncu madde uyarınca psikolog, pedagog, çocuk gelişimcisi, sosyal çalışmacı, psikolojik danışman, rehberlik uzmanı ve öğretmen gibi en az bir uzman görevinin de katılımıyla idare ve gözlem kurulu tarafından yapılan iyi hâl değerlendirmesi sonucunda karar verileceği kabul edilmektedir. Ayrıca, çocuk eğitimevine ayırmaya ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen çocuk hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süresinin altı ayı geçemeyeceği düzenlenmektedir. Bu süre, yönetmelikle belirlenecektir.

Maddeye eklenen dördüncü fıkrayla, doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilecek cezalar belirlenmektedir. Buna göre terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az, taksirli suçlardan ise toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olan çocuk hükümlülerin cezaları doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilecektir.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, çocuk eğitimevlerinde bulunan çocuk hükümlülerin hangi hallerde çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderileceği düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen altıncı fıkrayla, çocuk hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, çocuk eğitimevlerine ayrılıp ayrılmamalarına, çocuk eğitimevlerinde geçirecekleri sürelerle, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınmalarına, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınanların çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikte belirleneceği öngörülmektedir.

MADDE 8- Teklifle, 5275 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin beşinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut düzenlemede, çocukların infaz süreleri yetişkinlere kıyasla daha kısa tutulmaktadır. Bu kapsamda, koşullu salıverilme süresinin hesaplanması bakımından çocuğun onbeş yaşını dolduruncaya kadar infaz kurumunda geçirdiği bir gün, iki gün olarak kabul edilmektedir. Ancak, bazı suçlar bakımından infaz sürelerinin kısa olmasının çocuğun ıslahı ve yeniden topluma kazandırılması için yeterli olmadığı ve bu durumun çocuğun yeniden suç işleme riskini artırdığı gözlemlenmiştir.

Düzenlemeye göre, koşullu salıverilme sürelerinin hesaplanmasında çocuğun onbeş yaşını dolduruncaya kadar infaz kurumunda geçirdiği bir gün, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin cezalar bakımından bir gün olarak dikkate alınacaktır. Böylelikle, çocuklar bakımından rehabilitasyon süreçlerinin yeterli sürelerle ve

daha etkin uygulanabilmesi sağlanmakta, daha uzun süreli denetim, eğitim ve iyileştirme faaliyetleriyle çocuğun ıslah olmuş bir şekilde yeniden topluma kazandırılması hedeflenmektedir.

MADDE 9- Maddeyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanununa yeni bir madde eklenmektedir.

Sırf saldırı veya savunma amacıyla üretilmemiş olmakla birlikte, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun kapsamı dışında kalan; av bıçağı, ekmek bıçağı, satır, zırh bıçağı, kasap bıçağı, döner bıçağı, bağ bıçağı, sallama gibi farklı şekillerde adlandırılan her türden bıçakların ve diğer kesici aletlerin yanı sıra ucu sivri tornavida ve şiş benzeri delici aletler ile özel üretilmiş tahta sopa, levye ve demir çubuk gibi bereleyici aletler kolay ulaşılabilir olmaları kasten yaralama, kasten öldürme gibi şiddet içeren suçlarda sıkça kullanılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasıyla, kamu düzeni ve kamu güvenliğinin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi, çocukların kişisel güvenliğinin sağlanması ve müessif olayların önüne geçilmesi için ruhsatlı işyerleri dışında, pazar yerlerinde açıkta, gezici tezgâhlarda satışı ile sergilenmesinin ve ruhsatlı işyerlerinde çocuklara satışının, çocuklar tarafından satın alınmasının veya taşınmasının yasaklanması sağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, birinci fıkrafta belirtilen kabahate konu yasaklara aykırı davranışlar ile bu kabahatin işlendiğini öğrenmesine rağmen yetkili makamlara bildirimde bulunmayan işletici veya sorumlular hakkında idari yaptırım uygulanabilmesine imkân tanınmaktadır. Bu suretle, söz konusu yasaklara uyumun sağlanması, bildirim yükümlülüğünün etkin kılınması ve kabahatin önlenmesine yönelik caydırıcılığın artırılması amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilmesi öngörülmek suretiyle, kamu güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, idarî para cezası ve elkoyma yaptırımına karar vermeye yetkili makamlar ile mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verecek merci belirlenerek, uygulamada yetki ve usule ilişkin tereddütlerin giderilmesi ve işlemlerin etkin şekilde yürütülmesi öngörülmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, çocukların üstün yararı gözetilerek, bu kabahati işlediği sırada 15 yaşını doldurmamış çocuklar bakımından da mülki amir talebiyle çocuk hâkimi tarafından Çocuk Koruma Kanunu hükümlerine göre ilgili mevzuatta bu yaş grubuna yönelik tedbirlerden birine veya birkaçına karar verilebilmesi imkânı getirilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasıyla bu madde hükümlerinin internet satışları ve mesafeli satışlar için de uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin yedinci fıkrasıyla, bir sanat veya mesleğin icrası için gerekli bıçak, şiş ve benzerlerinin icra yerinde ve icra eden kişilerce kullanılması, bulundurulması ve taşınması bu madde hükümlerine tabi olmayacağı öngörülmektedir.

MADDE 10-Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa yeni bir madde eklenmektedir.

Çocuk adalet sisteminin temel amacı, suç işleyen çocuğun korunması, gelişiminin desteklenmesi ve yeniden topluma kazandırılmasıdır. Bu doğrultuda çocuklara yönelik müdahalelerin, çocuğun üstün yararı ilkesi esas alınarak eğitici ve rehabilite edici nitelikte olması önem taşımaktadır.

Maddenin birinci fıkrasıyla, ceza sorumluluğu bulunmayan çocuklar bakımından uygulanabilecek yönlendirme tedbirleri çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak tanımlanmaktadır. Böylece çocuğun işlediği fiilin niteliği, kişisel özellikleri, ihtiyaçları ve risk durumu dikkate alınarak yeniden suç işlemesini önlemeye yönelik bireyselleştirilmiş müdahale

araçları öngörülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, sosyal ve toplumsal hizmetler, dijital risklerden korunma, kitap ve kütüphane, çevreye saygı ve çevre temizliği ile bağımlılıkla mücadele alanlarında yönlendirme tedbirlerine yer verilmektedir. Bu suretle çocuğun toplumsal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi, güvenli dijital alışkanlıklar kazanması ve bağımlılık risklerinden korunması amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla yönlendirme tedbirlerinin koordinasyon ve takibinin sağlanması ve ayrıca bu tedbirlerin yerine getirilmesi sırasında ortaya çıkabilecek direnç veya zorluklara karşı kolluktan yardım istenmesi sağlanmaktadır.

Maddenin son fıkrasıyla maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi kabul edilmektedir.

Düzenlemeyle, çocuklara yönelik yeniden topluma kazandırıcı müdahale araçlarının güçlendirilmesi ve yeniden suç işleme riskinin azaltılması amaçlanmaktadır.

MADDE 11- Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 9 uncu maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalık veya serserilik sebeplerinden biriyle toplum için tehlike oluşturan yetişkinlerin koruma amacıyla özgürlüklerinin kısıtlanmasına 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 432 nci maddesinde yer verilmesine karşılık madde metninin uygulanması “her ergin kişi” ile sınırlandırılmış olması nedeniyle çocukların belirtilen durumlarda tedavi ve rehabilitasyonu sağlanamamaktadır.

Maddede yapılan düzenlemeyle akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalık veya serserilik nedeniyle kendisi veya başkaları açısından ciddi tehlike oluşturduğu değerlendirilen çocukların, akut hâllerde acil olarak korunmaya alınabilmesine imkân tanınmaktadır. Bu kapsamda, kişisel korunmanın başka şekilde sağlanamaması ve tedaviye ihtiyaç bulunması durumlarında, bir uzman hekim ve resmî sağlık kurulu tarafından düzenlenen rapora dayanılarak çocuk hâkiminin kararıyla acil korunma tedbiri alınması öngörülmektedir. Düzenleme ile, çocuğun üstün yararının gecikmeksizin korunması sağlanırken, alınacak tedbirlerin yargısal denetim altında uygulanması suretiyle temel hak ve özgürlükler bakımından kanuni güvence tesis edilmektedir.

MADDE 12-5395 sayılı Kanununun 15 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Maddeye eklenen dördüncü fıkrayla, çocuk hakkında kamu davası açılması hâlinde durumun Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığının ilgili il veya ilçe müdürlüklerine bildirilmesi öngörülmektedir. Böylece çocuğun ihtiyaç duyduğu koruyucu ve destekleyici tedbirlerin adli süreçle eş zamanlı olarak planlanması ve kurumlar arası iş birliğinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 13- Maddeyle, 5395 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Çocuk adalet sisteminde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, çocuğun mahkûmiyet hükmünün sonuçlarıyla karşılaşmaksızın yeniden topluma kazandırılmasına hizmet eden önemli araçlardan biridir. Bu süreçte çocuğun yeniden suç işlemesinin önlenmesi, sorumluluk bilincinin geliştirilmesi ve davranış değişikliğinin desteklenmesi amacıyla denetim sürecinin etkin şekilde değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Maddeye eklenen ikinci fıkrayla, adli süreçteki çocuklar hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi hâlinde, Kanunun 5/A maddesinde düzenlenen yönlendirme tedbirlerinin denetimli serbestlik tedbiri olarak uygulanması

öngörülmektedir. Böylece denetim sürecinin çocuğun eğitime, sosyal gelişimine ve toplumsal uyumuna katkı sağlayacak şekilde yapılandırılması amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkrayla, suçun konusunu oluşturan malın değerinin az olduğu hâllerde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi bakımından zararın giderilmesi şartının çocuklar yönünden mahkeme tarafından aranmayabilmesine imkân tanınmaktadır. Bu suretle, çocuğun ekonomik ve sosyal koşullarından kaynaklanan nedenlerle bu kurumdan yararlanamamasının önüne geçilmesi ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun çocuklar bakımından rehabilite edici ve yeniden topluma kazandırıcı işlevinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 14- Maddeyle, 5395 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Sosyal inceleme raporu, çocuğun suça yönelme nedenlerini anlamaya, kişisel sorumluluğunu değerlendirmeye, ihtiyaç duyulan koruyucu ve destekleyici tedbirleri belirlemeye yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda bu rapor, çocuğun işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin tespitinde mahkeme tarafından göz önünde bulundurulmaktadır.

Düzenlemeyle, çocuğun üstün yararı ilkesi gereğince onbeş yaşını doldurmamış çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılması zorunlu hale getirilmektedir. Ayrıca, Cumhuriyet savcısı, mahkeme veya çocuk hâkimi tarafından onbeş yaşını doldurmuş çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılmaması hâlinde, gerekçesinin iddianamede veya kararda gösterileceğine yönelik hüküm getirilmektedir.

Böylelikle, çocuklar hakkında sosyal inceleme raporunun bir an önce alınması ile çocuklar açısından gerekli olan koruyucu ve destekleyici tedbirlerin gecikmeksizin yerine getirilmesi ve bu çocukların daha fazla mağduriyet yaşamasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 15- Maddeyle, 5395 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, koruyucu ve destekleyici tedbirlerin ilgili kurum veya kuruluş tarafından yerine getirilmesi sırasında ortaya çıkabilecek direnç veya zorluklara karşı kolluktan yardım istenmesi sağlanmaktadır. Böylelikle tedbirlerin yerine getirilmesi sırasında kolluğun zor kullanma yetkisinin kullanılarak tedbirlerin etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen dördüncü fıkrayla, koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının etkin bir biçimde yerine getirilmesi için merkezde, kurumların koordinasyonunun Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca sağlanması öngörülmektedir. İl ve ilçelerde ise koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumlar arasında koordinasyon ve takibin vali ve kaymakam tarafından sağlanacağı hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, idari ve sosyal hizmet mekanizmaları arasındaki eş güdümün daha da kuvvetlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, çocuk hakkında verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarına aykırı hareket eden veya bu kararların gereğinin yerine getirilmesini engelleyen ana, baba, vasi veya bakım ve gözetiminden sorumlu kişilere tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre çocuk hâkimi kararıyla üç günden on güne kadar tazyik hapsi verilebilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Bu yaptırım, mahkeme kararlarının etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Belirtmek gerekir ki, tazyik hapsi yerine getirilmesi gereken eylemin yapılması durumunda sona ermektedir.

MADDE 16- Maddeyle, mevzuatımızda yer alan “suça sürüklenen çocuk” ibaresinin, ön yargı oluşturabilecek ve doğrudan suç isnadı içeren bir nitelik taşıması nedeniyle, bu kavram yerine Anayasa’nın 41 inci maddesinde yer alan çocuğun yüksek yararı ilkesi gözetilerek daha tarafsız, adil ve adli sürecin mahiyetini yansıtan “adli süreçteki çocuk” ibaresinin kullanılması amaçlanmaktadır.

MADDE 17-Yürürlük maddesidir.

MADDE 18-Yürütme maddesidir.

ÇOCUK KORUMA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna 13 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“MADDE 13/A- Ateşli silahın dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı şekilde muhafaza edilmesi suretiyle çocuk tarafından ele geçirilmesine neden olan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 2- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “oniki yıldan onbeş yıla;” ibaresi “onüç yıldan onsekiz yıla;”, “dokuz yıldan onbir yıla” ibaresi “on yıldan oniki yıla”, “yedi yıldan” ibaresi “dokuz yıldan” şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan “onsekiz yıldan yirmidört yıla;” ibaresi “ondokuz yıldan yirmiyedi yıla;”, “oniki yıldan onbeş yıla” ibaresi “onbeş yıldan onsekiz yıla”, “oniki yıldan fazla” ibaresi “onbeş yıldan fazla” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Somut olayda;

a) Kasta dayalı kusurun ağırlığı,

b) Güdülen amaç ve saik,

c) Suçun işleniş şekli,

d) Daha önceden kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilmiş olma,

hususlarından biri ya da birkaçı göz önünde bulundurularak kasten öldürme (madde 81, 82) ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama (madde 87) suçlarını işleyen onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında üçüncü fıkra hükümleri uygulanmayabilir. Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış ceza sorumluluğu bulunan kişiler hakkında ise ikinci fıkra hükümleri yerine üçüncü fıkra hükümleri uygulanabilir.”

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “onsekiz yaşını” ibaresi “onbeş yaşını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 233 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıla” ibaresi “üç aydan iki yıla”, ikinci fıkrasında yer alan “üç aydan bir yıla” ibaresi “altı aydan iki yıla”, üçüncü fıkrasında yer alan “üç aydan bir yıla” ibaresi “bir yıldan üç yıla” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Birinci ve üçüncü fıkralarda tanımlanan fiiller nedeniyle çocuğun kasten öldürme (madde 81, 82) ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama (madde 87) suçunu işlemesi halinde şikayet aranmaksızın, faile bu madde uyarınca verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 5- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 174 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“e) Onbeş yaşını doldurmamış çocuklar hakkında sosyal inceleme yaptırılmaksızın düzenlenen,”

MADDE 6- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Çocuk tutukluların” ibaresi

“Çocuk hükümlülerin veya tutukluların” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “çocuklar,” ibaresinden sonra gelmek üzere “suç türleri,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7-5275 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(3) Çocuk hükümlülerin çocuk kapalı ceza infaz kurumundan çocuk eğitimevine ayrılmalarına 89 uncu madde uyarınca psikolog, pedagog, çocuk gelişimcisi, sosyal çalışmacı, psikolojik danışman, rehberlik uzmanı ve öğretmen gibi en az bir uzman görevlinin de katılımıyla idare ve gözlem kurulu tarafından yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir. Çocuk eğitimevine ayırmaya ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen çocuk hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süreleri altı ayı geçemez.”

“(4) Aşağıdaki hâllerde çocuk hükümlüler hakkında verilen cezalar doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilir:

a) Terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar.

b) Taksirli suçlardan toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar.

(5) Doğrudan çocuk eğitimevine alınanlar dahil olmak üzere bu kurumlarda bulunan çocuk hükümlülerden;

a) Fırar edenler veya başka bir fiilden dolayı haklarında tutuklama kararı verilenler idare ve gözlem kurulu kararıyla,

b) Kapalı ceza infaz kurumuna iade veya odaya kapatma disiplin cezası alıp, bu cezası kesinleşmiş olanlar veya asayiş ve düzenin sağlanması amacıyla disiplin cezası kesinleşmemiş olsa bile eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanlar idare ve gözlem kurulu kararıyla,

çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(6) Çocuk hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, çocuk eğitimevlerine ayrılıp ayrılmamalarına, çocuk eğitimevlerinde geçirecekleri sürelerle, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınmalarına, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınanların çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 8-5275 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Türk Ceza Kanununun kasten öldürme suçları (madde 81, 82 ve 83), cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (madde 102 ve 103), uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu (madde 188) ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu (madde 220) hariç olmak üzere, koşullu salıverilme süresinin hesaplanmasında, hükümlünün onbeş yaşını dolduruncaya kadar infaz kurumunda geçirdiği bir gün, iki gün olarak dikkate alınır.”

MADDE 9-30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununa 43/B maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Amaç dışı bıçak taşıma

MADDE 43/C – (1) Her ne ad altında olursa olsun, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamı dışında kalan her tür bıçak ile diğer kesici, delici veya bereleyici aletlerin;

a) 11/9/1981 tarihli ve 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanuna göre ruhsatlandırılan yerler ile ilgili yönetmeliğe göre ruhsatlandırılan işyerleri dışında satışı ve

sergilenmesi,

b) Onsekiz yaşından küçük çocuklara satılması ve çocuklar tarafından satın alınması veya taşınması,

yasaktır.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan yasaklara uymayanlara beşbin Türk Lirası, kabahate konu bıçak veya aletlerin sayı veya nitelik bakımından vahim olması halinde ise onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca bu kabahatin işlendiğini öğrenen işletici veya sorumlunun yetkili makamlara bildirim yapmaması halinde beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve elkoymaya kolluk görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülkî amir tarafından karar verilir.

(5) Bu maddenin birinci fıkrasındaki kabahati işlediği sırada onbeş yaşını doldurmamış çocuk hakkında çocuğun üstün yararı gözetilerek, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uyarınca koruyucu ve destekleyici tedbirlere karar verilmesi amacıyla mülki amir tarafından çocuk hâkiminden tedbir talebinde bulunulur.

(6) Bu madde hükmü internet satışları ve mesafeli satışlar için de uygulanır.

(7) Bir sanat veya mesleğin icrası için gerekli bıçak, şiş ve benzerlerinin icra yerinde ve icra eden kişilerce kullanılması, bulundurulması ve taşınması bu madde hükümlerine tabi değildir.”

MADDE 10-3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Yönlendirme tedbirleri

MADDE 5/A- (1) Bu Kanunun 5 inci maddesinde düzenlenen koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yanında bu maddede düzenlenen yönlendirme tedbirleri, ceza sorumluluğu olmayan adli süreçteki çocuklar bakımından, çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak anlaşılır.

(2) Yönlendirme tedbirleri olarak;

a) Sosyal ve toplumsal hizmetler tedbiri: Spor kulüpleri, gençlik merkezleri, spor tesisleri ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarında; Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yerel yönetimler tarafından yerine getirilmek üzere çocukların 20 saatten 300 saate kadar psikososyal gelişimine katkı sağlayacak görev almalarına,

b) Dijital risklerden korunma tedbiri: Kullandığı telefon cihazı, telefon hattı veya her türlü bilgisayar, tablet ve benzeri dijital cihazın bildirilerek cihazın tedbir kararından sonraki hareketlerini Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile Siber Güvenlik Başkanlığı tarafından 3 aydan az 2 yıldan fazla olmamak üzere çeşitli takip yazılımlarıyla ilgili kurum denetimine açmaya, riskli olarak tanımlı bazı mecralar, uygulamalar ve dijital platformlarına erişimin engellenmesine,

c) Kitap ve kütüphane tedbiri: Kütüphane ve okuma salonu gibi yerlerde Kültür ve Turizm Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, üniversiteler ile yerel yönetimler tarafından yerine getirilmek üzere 20 saatten 300 saate kadar psikososyal gelişimine katkı sağlayacak görev almaya veya bu kuruluşların yetkililerince belirlenen eserleri okumaya,

d) Çevreye saygı ve çevre temizliği tedbiri: Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, üniversiteler ile yerel yönetimler tarafından yerine getirilmek üzere 20 saatten 300 saate kadar park, bahçe, sahil gibi belirlenecek bir bölgede çevre temizliği yapmaya, belirlenecek bitkilerin bakımı, ağaçlandırma ve çiçeklendirme faaliyetlerine katılmaya,

e) Tütün, nikotin, alkol, kumar, uyuşturucu ve uyarıcı madde ile davranışsal bağımlılık tedbiri: Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Yeşilay tarafından yerine getirilmek üzere çocukların sağlıkları için tehlike oluşturan bağımlılıklarının tedavi ve rehabilitasyonu için belirlenecek programları tamamlamaya, hükmedilir.

(3) Bu tedbirlerin yerine getirilmesinde 45 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 11- 5395 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(4) Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığı, davranışsal bağımlılık ya da ağır tehlike arz eden bulaşıcı hastalık nedeniyle kendisi veya başkaları açısından ciddi tehlike oluşturduğu değerlendirilen ve herhangi bir suretle Sağlık Bakanlığına veya üniversitelere bağlı yataklı sağlık kurumlarına gelen veya getirilen çocuk hakkında, tedaviye ihtiyaç bulunduğu ilgili uzman tabip tarafından tespit edilmesi hâlinde, acil korunma kararı alınması amacıyla yirmi dört saat içinde rapor düzenlenir. Sağlık kurumu, uzman hekim raporunun düzenlendiği tarihten itibaren en geç yirmi dört saat içinde çocuk hâkimine başvurur. Başvurudan itibaren en geç kırk sekiz saat içinde ilgili dal uzman hekiminin yer aldığı üç uzman hekimden oluşan resmî sağlık kurulu tarafından düzenlenen rapor mahkemeye sunulur.

(5) Hâkim, başvuru ve sağlık kurulu raporunu değerlendirerek talep hakkında en geç kırk sekiz saat içinde karar verir. Çocuğun sağlık kuruluşuna gelmesi veya getirilmesinden hâkim kararının sağlık kuruluşuna tebliğine kadar geçen sürede, çocuğa gerekli görülen tıbbî müdahale ve tedavi uygulanır. Bu süreçte ihtiyaç duyulması hâlinde kolluktan yardım istenebilir. Kolluk, bu kapsamda yapılan talepleri, kanunla kendisine tanınan yetkiler çerçevesinde yerine getirir.

(6) Hâkim, çocuğun üstün yararını gözетerek çocuğun bulunduğu yerin gizli tutulmasına ve gerekli görmesi hâlinde kişisel ilişkinin kurulmasına veya sınırlandırılmasına karar verebilir. Hâkim, sağlık kurulu raporunu dikkate alarak acil korunma kararının kaldırılmasına, devamına veya çocuğun durumuna uygun başka bir koruyucu ve destekleyici tedbire karar verir.”

MADDE 12- 5395 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Suça sürüklenen” ibaresi “Adli süreçteki” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Çocuk hakkında kamu davası açılması halinde durum, gerekli idari tedbirlerin alınması amacıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı il veya ilçe müdürlüklerine bildirilir.”

MADDE 13- 5395 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Adli süreçteki çocuklar hakkında yapılan yargılama sonunda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi halinde bu Kanunun 5/A maddesinde düzenlenen yönlendirme tedbirlerinden uygun görülen biri veya birkaçı da denetimli serbestlik tedbiri olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca hükmedilecek yükümlülükler 5/A maddesinde belirtilen kurumlar tarafından yerine getirilir.

(3) Adli süreçteki çocuklar hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilmesi için suçun konusunu oluşturan malın değerinin az olması halinde zararın giderilmesi şartı aranmayabilir.”

MADDE 14- 5395 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Onbeş yaşını doldurmamış çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılması zorunludur. Cumhuriyet savcısı, mahkeme veya çocuk hâkimi tarafından onbeş yaşını doldurmuş çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılmaması hâlinde, gerekçesi iddianamede veya kararda gösterilir.”

MADDE 15-5395 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(3) Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin ilgili kurum veya kuruluş tarafından yerine getirilmesi sırasında gerekmesi halinde kolluktan yardım istenebilir.”

“(4) Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumların koordinasyonu merkezde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından; il ve ilçelerde kurumların koordinasyonu ile takip vali ve kaymakam tarafından sağlanır. Bu amaçla il ve ilçelerde sekreteryaya hizmetleri aile ve sosyal hizmetler il müdürlükleri tarafından yürütülür. Hâkim veya mahkeme tarafından verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararları, yerine getirilmek üzere ilgili kurum veya kuruluşa gönderilir.

(5) Çocuk hakkında verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının gereklerine aykırı hareket eden ana, baba, vasi veya bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, fiil suç teşkil etse dahi ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre çocuk hâkimi kararıyla üç günden on güne kadar tazyik hapsi ile cezalandırılır. Bu kararlara karşı 14 üncü madde uyarınca itiraz yoluna gidilebilir. Tazyik hapsine ilişkin kararlar, kesinleşmesini müteakip Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yerine getirilir. Bu kararlar çocuk hâkimi tarafından ilgili kuruma bildirilir.”

MADDE 16-(1) 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin (17) numaralı alt bendinde yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun;

a) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki”,

b) 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki”,

c) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan “Suça sürüklenen” ibaresi “Adli süreçteki”, (c) bendinde yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki”,

ç) 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “hakkında adli süreç yürütülen”,

d) 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Suça sürüklenen” ibaresi “Adli süreçteki”,

e) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “hakkında adli süreç yürütülen”,

f) 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Suça sürüklenen” ibaresi “Adli süreçteki”,

g) 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki”,

ğ) 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki”,

h) 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Suça sürüklenen” ibaresi

“Adli süreçteki”, (c) bendinde yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki”,

ı) 31 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki”,

i) 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Suça sürüklenen” ibaresi “Adli süreçteki”,

j) 37 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “suça sürüklenen” ibaresi “adli süreçteki”,

k) 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Suça sürüklenmesi” ibaresi “Hakkında adli süreç yürütülmesi”,
şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17-Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.